

Svenska ESF-rådets remissvar över nytt regelverk för nyanlända invandrades etablering i arbets- och samhällslivet Ds 2016:35 (A2016-01883-I)

Svenska ESF-rådet ställer sig positivt till syftet med förslagen och därmed föreslagna förändringar av regelverk

Svenska-ESF-rådet, som förvaltar EU-fonderna Europeiska socialfonden och Fonden för de som har det sämst ställt (Fead) har beretts tillfälle att yttra sig över departementsskrivelse om nytt regelverk för nyanlända invandrades etablering i arbets- och samhällslivet.

Förslagen innebär flera regelförändringar. Sammantaget är syftet med förändringarna att underlätta etableringen i arbets- och samhällsliv för nyanlända invandrare. Svenska ESF-rådets yttrande avser att i huvudsak bedöma helheten av förslagen och inte delarna. Förslagen berör inte heller det område som Fead verkar inom eftersom den målgruppen inte är aktuell för deltagande i etableringen. Yttrandet begränsas därför till vårt uppdrag att förvalta Socialfonden.

Europeiska socialfondens huvudsakliga inriktning är att utveckla kompetensförsörjningen på arbetsmarknaden samt bidra till ett utökat arbetskraftsutbud genom att stärka individer som står långt från arbetsmarknaden. Fler arbetslösa ska komma i arbete eller närmare arbetsmarknaden. En av de målgrupper som fonden vänder sig till är nyanlända invandrare.

Svenska ESF-rådets övergripande tolkning av förslagen

Syftet med förslagen är att regeringen och Arbetsförmedlingen snabbare och mer ändamålsenligt ska kunna anpassa etableringsuppdraget efter ändrade förutsättningar. Ett problem med den nuvarande organiseringen är att det inte finns tillräckliga förutsättningar att anpassa den efter den enskildes behov och de förändringar som kan uppstå under tid. Det finns en uppenbar tröghet i systemet som varken gynnar etableringen som helhet eller den enskilde individen.

De föreslagna förändringarna av regelverket förväntas därför att bidra till ökade möjligheter för Arbetsförmedlingen att anpassa etableringsinsatserna till varje individs behov både på lång och på kort sikt. Nyanlända kommer i större utsträckning än vad som är fallet idag erbjudas individuellt anpassade insatser för att uppnå målet med en effektiv etablering i arbets- och samhällslivet.

Etableringsuppdraget har varit och är administrativt tungt, vilket inneburit att arbetsförmedlare inte i tillräcklig omfattning kunnat hjälpa den enskilde. Genom att minska det administrativa arbetet kommer tid att frikopplas från arbetsförmedlarna, som därmed kommer kunna lägga mer tid på stöd och vägledning till individen, matchning, öka kontakterna med aktuella arbetsgivare m.m.

Erfarenheter från socialfondsprojekt

Svenska ESF-rådet har genom att finansiera ett mycket stort antal projekt inom programområde 2 väl dokumenterad kunskap om vilka framgångsfaktorer som bidrar till ett positivt resultat för deltagare i arbetsmarknadsrelaterad verksamhet.

I den senaste programutvärderingen från 2012 lyfter utvärderaren fram fem framgångsfaktorer. Dessa fem är följande:

- Individanpassning av åtgärder och aktiviteter
- närhet till deltagarna
- långa projektperioder
- en bred verktygslåda av metoder samt personalens kunskap
- engagemang och sammansättning.

Utvärderaren skriver vidare: "ESF-projekten utgår ofta från ett individanpassat förhållningssätt, där det betonas att deltagarna ska få ta del av insatser som stämmer överens med deras behov och önskemål. Detta innebär att de medverkande individerna har ett stort inflytande över åtgärdernas utformning och att det finns en flexibilitet när det kommer till att lägga upp och revidera handlingsplaner, vilket i sin tur leder till att deltagarna känner sig motiverade, sedda och bekräftade." Ytterligare erfarenhet av projektverksamheten är vikten av goda kontakter med arbetsgivare i arbetet med att matcha till arbete.

Under den pågående programperioden 2013 - 2020 genomförs ett antal projekt med finansiering från fonden som syftar till att stärka nyanlända som befinner sig i etableringen. I projektens analyser påtalas tydliga brister i etableringsgenomförandet i områden som kartläggning, avsaknad av yrkes-svenska inom olika områden och orter i landet, bristande matchning, brist på stöd från arbetsförmedlare, avsaknad av individuella lösningar för individen, bristande vägledning, avsaknaden av "fria medel" för utbildning och liknande, brist på tillräcklig koppling till lokal arbetsmarknad m.m. Analyserna visar att det finns ett stort behov av att utveckla etableringen för att deltagarna snabbare ska komma i arbete eller utbildning. Fler flexibla lösningar och mer stöd från arbetsförmedlare är en viktig del.

Svenska ESF-rådets synpunkter på förslagen

Förslagen innebär att nyanlända snabbare ska komma i arbete genom att etableringsprocessen bättre anpassas till deltagarnas behov. Genom att lätta på administrationen kommer även mer arbetsförmedlingstid frikopplas så att de mer ska kunna hjälpa deltagarna.

Det är Svenska ESF-rådets bedömning att det ligger väl i linje med de erfarenheter som fonden har från projektverksamheten, att mer flexibilitet och mer individorientering leder till positivare resultat än när det enskildes behov inte tas i beaktande i samma utsträckning.

Konsekvenser för Europeiska socialfonden

Socialfondens medel syftar bland annat till att utveckla och förstärka pågående verksamheter. Det är Svenska ESF-rådets uppfattning detta syfte ges bättre förutsättningar att uppfyllas i en mer flexibel miljö än i en mer stationärt och statistiskt präglad verksamhet. De förslag till förändrat regelverk som föreslås i den aktuella departementsskrivelsen borde därför ge socialfonden bättre förutsättningar att bidra till att utveckla och förstärka etableringen.

Svenska ESF-rådet ställer sig positiv till syftet med förslagen och stödjer dessutom de föreslagna förändringarna av regelverket.

Yttrandet har beslutats av generaldirektören efter föredragning av nationelle samordnaren Johan Nordqvist, verksjuristen Andreas Henriksson och i närvaro av chefen för nationella enheten Lars-Erik Sjöblom.

Lars Löow
Generaldirektör

Johan Nordqvist
Nationell samordnare

